

ta, la forma moderna, que és el puntal més ferm i fidedigne de tota recerca lingüística i etimològica, junt amb la situació al costat i al llarg de *Manola*. Això junt, sumant-se amb la inicial comuna MAN-, dóna base ferma al lligam lingüístic entre els dos noms.

De la *Vall-de-Maniu* del Maresme no en tenim dades antigues, però el nom, o l'element *Maniu/Manil* es repeteix en altres comarques, de més a Ponent, i sobretot en domini del cat.occidental: El 1359 consta, en una variant en *b-*, a la vegueria de Pallars (que abraçava també part de Ribagorça): *Vall de Banyu* (CoDoACA XII, 78): és clar que s'entén *Vall-de-baniu*. I com que en la seqüència M-N la M sovint es dissimila en *b* (com en MERENDARE > *berenar*)² és clar que aquest *-baniu* ha de ser forma secundària de *maniu*.

El simple *Manil* figura com a NP en un doc. de l'a. 902 a Iscles (Noguera Ribagorçana), i *Serra-manil*, lloc de l'Alt Berguedà (dades a l'art. *Montmaneu*). Presenten el mateix nom amb el canvi de *-iu* en *-il* (com en RADICE > *raiu* / *rail* / *arrel*; *Bernius* > *Barnils* (més en E.T.C. I, 51-52). Ara bé, sense aquest canvi, també hem identificat l'element *-meniu* en el nom de *Carmeniú* a l'Urgellet, provinent de CASIS MENÍCI (art. supra).

L'arrel dels NP germànics que hem postulat al principi de l'article com a comuna a *Manola*, i als del tipus *Maniu* (o Vall de-), deu ser MAN- o MANI-. Apareix en les fonts germàniques (32 noms en Först.) i també ja amb algun cas de la variant metafònica MEN-. D'altra banda, d'un compost de MANI- pot sortir *Manola* junt amb tot un altre grup de NLL catalans, i alguns NPP, que sortirien d'una forma bàsica MANI-WALD. Förstemann cataloga 317 NPP en -WALD (en la major part reduït a -ALD).

En forma no contracta el trobo com a NP en un doc. de 1018, de la vall de Benasc: «unum casale in villa Benascu, qui mihi advenit de *Manebollæ*» (Martín Duque, *Docs. Ovarra*, 28.13): on veiem -WALDA > -*yal-la* > -*yailla* > *-bola*. D'altra banda: -EALDA > -*eailla* > *-eola*, d'on *Manola*.

Hi ha hagut d'altres variants d'evolució, en les quals s'ha conservat AU com a diftong. 1) MAN(I)-ALDA > (*spluga-*) *Manyaula*, a l'Urgellet, te. d'Espanya (XVIII, 23.12). 2) De MAN-ALD no sols han vingut el masculí *Manau* / *Menau* / *-aut*, que no ens cal detallar, puix que és cognom comú en cat. i oc.; però, en la forma femenina (com *Manola* i *I*) tenim: (3) *Manuales*, a l'alt Pallars, damunt del poble de Llavorsí pujant cap a Baladredo (E.T.C. I, 148; 1932, LL i 88).

4) També M- dissimilada en B-: *La Banaula*, a La Selva, riuet afluent de l'Onyar, que es forma entre Sta. Seculina (te. Caldes de Malavella) i Llagostera (prop de Vidal de Llobatera) i baixant en direcció d'Esclet pel Mas de la Ruira, (oït *læ bænâyðæ* 1973 i 1988, a Vidreres i a Llagostera, i escrit *Benaula* en

l'IGC). D'aquest en tenim una menció en el S. XIII, com a NP: un G. de *Benaula* entre els donataris del Rept. de València (ed.Bof. 220.27), cf. *Tornamira* d'Alzira, amb el qual crec que es relaciona: però allí es tracta evidentment d'un cavaller català, entre els conquistadors beneficiats pel Rept., que devia venir d'aquest paratge de La Selva.

Enquadrada dins d'aquest conjunt tan ampli, podem donar per establerta l'etimologia, interdependent, de *-Maniu* (*Vall de ~*) i *Manola* (més *Banaula*, + *Benaula*, *Manyaula*, *-les*), com a noms de lloc provinents de l'arrel germànica antroponímica MĀNI / MEN-: descendents aquell, de MANĪCI, en genitiu (VALLIS MANĪCI), i aquests, del compost MAN(I)WALDA.

Atès el costum dels llinatges nobles, de nissaga germànica, de donar-se noms de forma semblant, mateixa arrel en variacions, podem imaginar un avi comú a tots ells, potser afincat primerament en el Maresme, de nom MANIK, amb una descendent, a la qual donarien el nom compost, afí, MANALDA (potser var. MĀN-, *Menalda* antiga). Aquesta, com a pubilla, constituiria el tronc bàsic d'una família parenta, afincada en l'altra valleta, *Manola*, adjacent a la de *Vall-de-maniú* a on s'hauria mantingut la de l'avi. El nom MĀN(I)WALDA s'estendria, o es repetiria, ja des d'antic, a d'altres comarques catalanes: en algunes com propaginació de la mateixa família, en altres com repetició del mateix NP noble.³

¹Com que ja ha donat l'afr. occid., és evident que el 2n. cop s'ha d'esmenar occid. en oriental, que és l'única afr. que hi manca, i és la situació de *Manola* respecte de la Vall d'Anglès: vall avui encara ben coneguda, i uns 4 k. a l'O. de *Manola* i del límit de Calella amb Pineda; i segurament tenim dret a esmenar, amb millora sintàctica, «*in honore a Menola*». —² *Barinal*, *Barenys* (articles supra) < *marinal*, *marenys*; *borona* / *desmoronar* (DECH); *brembā* MEMORARE; *blantieu* / *manil* < MENDILE (DECat. v, 417, i PVARGc), *marbet* / *brevet* / *membret*. etc. —³ En el *Cart*, de Roca-rossa intervé també una família *Ametlla*, nom que, com és normal, apareix en els docs. en baix llatí, en la forma *Amygdala* (o en la vulgata i de baix llatí *Amíndola* o *Améndola*); es donava, però, el cas que aquesta família (que devia provenir del Vallès on hi ha el poble *L'Ametlla*), tingué propietats en el terme —llavors molt vast— de Pineda, al qual pertanyia l'alou de *Manola*. D'aquí l'error de Pons Guri, en l'índex de l'edició que ha donat del cartulari, on (s.v. *Menola*) posa les cites d'aquesta família de l'*Ametlla*, com si tot fos el mateix nom. Identificació netament impossible: a) per raons lingüístiques paleses: accentuació diferent (crec que En Pons llavors no tenia notícia de la perduració del nom viu *Manola*); impossibilitat de passar de AMÍGDALA o *Amíndola* a